

Dan Johansson  
förbundsordförande

## ARBETSGRUPPEN FÖR FÖRNYANDE AV DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN

### Utfrågning

Utbildningsstyrelsen, Helsingfors 18.2.2010

Finlands Svenska Lärarförbund FSL vill framföra följande för oss centrala frågor med tanke på timfördelningsarbetsgruppens fortsatta arbete.

#### 1 Omfattningen – antalet årsveckotimmar

Systemet bör vara sådant att den absoluta miniminivån för antalet årsveckotimmar inte kan tillämpas av huvudmännen. Detta betyder att ett antal timmar över det absoluta minimiantalet måste användas, men till vilka ämnen eller ämneshelheter de används kan huvudmannen avgöra.

*Exempel: Minimum 222 åvh som måste användas och därtill 10 åvh som likaså måste användas, men efter fritt val grundat på lokala avgöranden.*

Några undervisningstimmar till i de lägre årskurserna vore ägnat att ge en del av den flexibilitet som behövs i undervisningen. Framför allt bör skolan kunna göra mindre teoretisk genom dels utrymme för ämnen och teman av typen konst- och färdighetsämnen och genom annorlunda metoder och inlärningsätt.

#### 2 Språkundervisningen

De båda nationalspråken, finska och svenska, bör vara obligatoriska ämnen med tidigare start än vad B1-språket nu möjliggör. En bättre språkinläring är eftersträvansvärd och ju tidigare barnen läser det andra inhemska språket desto bättre resultat ger språkundervisningen.

Språkundervisning redan i de lägsta årskurserna borde ges ett större utrymme. Barn tar lätt till sig språk och ju flera språk de lär sig, desto större är möjligheterna till mångsidiga och utvecklande språkkunskaper. En tidig inläring med fokus på kommunikation öppnar möjligheter, men kräver också att undervisningsgrupperna är

tillräckligt små. I språkundervisningen bör man överlag överväga att införa centrala bestämmelser om gruppstorlekarna.

Undervisningen i modersmålet kan man inte ge avkall på eftersom eleverna har vitt skilda språkliga bakgrunder och skolans uppgift att ge alla en likvärdig utbildning, vilket inte lyckas utan satsning på modersmålet.

### 3 Utvärdering och uppföljning

Det nuvarande systemet för uppföljning och utvärdering är i grunden rätt. I Finland har vi i regel en bra uppfattning om läget i olika delar av landet, i olika socialgrupper och i olika ämnen och de allmänna proven som Utbildningsstyrelsen anordnar ger en tillräcklig bild av elevernas kunskapsnivåer. Uppföljning via centrala, årliga prov ger inte så mycket tilläggsinsikter att de vore till nytta. Tvärtom verkar centrala prov som omfattar alla i t.ex. en viss årskurs normerande.

Instrument som styr för mycket verkar mot sitt syfte. Bl.a. i Pisaundersökningarna har man kommit fram till att en av framgångsfaktorerna för Finland är friheten i läraryrket. Vi har redan en studentexamen, vi behöver inte något liknande i den grundläggande utbildningen.

### 4 Timfördelningsfri skola

För att utveckla skolan bör försök med timfördelningsfri undervisning genomföras i skolor eller kommuner som visar intresse för nydanande. Med läroplanen som huvudsakligt styrdokument skulle lärarkåren anpassa skolarbetet enligt behoven i olika grupper och enligt enskilda elevers behov. Detta kräver givetvis särskilda resurser, eftersom försök alltid innebär merarbete av varierande slag.

Samtidig uppföljning av hur inlärningen påverkas och hur lärarnas undervisning förändras ger fakta om processen och slutresultatet. Ett försök av det här slaget måste pågå under flera år, för att ge en rättvisande bild av hur en timfördelningsfri undervisning kunde fungera.

### 5 Resurstilldelningen

De krav timfördelningen kommer att ställa och de möjligheter den kommer att ge bör alltid motsvaras av tillräckliga resurser för att inte bli en död bokstav, såsom språkprogrammen i många kommuner är för tillfället. Det är problematiskt att läroplanen saknar grund i verkligheten, då resurser inte är bundna till dess genomförande.

### Slutord

Skolan viktigaste uppgift är att stå för kulturarv och värden och samtidigt förmedla allt nytt med siktet inställt på framtiden. Detta bör ske i en trygg miljö, där alla kan trivas och få växa tillsammans och enskilt. Om vi lyckas med det har skolan sin uppgift.